

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (nr. 155 din 21.04.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dna Pancu Maria, deputată în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea articolelor 36 și 49 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, în scopul:

- subvenționării parțiale de către stat a două asociații obștești: „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” și „Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova” pentru facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale;

- aducerii în concordanță a art. 49 alin. (4) din Lege cu *Hotărârea Curții Constituționale nr.3/2022 privind controlul constituționalității unor prevederi din articolul 49 alin.(4) din Legea nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și a punctelor 9 și 10 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, aprobat prin*

Hotărârea Guvernului nr.1413 din 27 decembrie 2016 (cuantumul compensației pentru serviciile de transport acordate persoanelor cu dizabilități accentuate în funcție de locul de trai) (sesizarea nr.80a/2021).

4. Potrivit Notei informative alăturate proiectului, scopul acestuia constă în aducerea Legii respective în concordanță cu prevederile Legii bugetului de stat pentru anul 2022, nr.205/2021, modificată prin Legea nr. 112/2022.

În același timp, reținem că Nota informativă la Legea nr. 112/2022 (proiectul de lege nr.141/2022 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2022, nr.205/2021), nu conține informații cu privire la subvenționarea parțială de către stat a asociațiilor obștești: „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” și „Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova” pentru facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale sau implicarea lor în procesul de organizare și participare la activități și măsuri culturale. Pe când, în pct.5 din Nota informativă la proiectul dat, se menționează că sursele financiare necesare promovării proiectului, au fost identificate și redirecționate de la alte programe de asistență socială în procesul de rectificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2022, și că acestea sunt suficiente pentru implementarea prevederilor proiectului de lege, presupunând 2 400,0 mii lei – pentru activitățile culturale și 19 967,1 mii lei – pentru majorarea compensațiilor pentru serviciile de transport.

În situația de referință, în partea ce ține de sursele financiare necesare, dar care ar putea fi insuficiente, atragem atenția asupra necesității respectării prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 29/2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și a art. 58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora proiectul de lege poate fi adoptat doar în condițiile **acceptării prealabile de către Guvern.**

5. În vederea respectării art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin.(1) și alin.(4) din Legea nr.100/2017, relevăm că proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competență au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ. Astfel, considerăm oportună avizarea proiectului în cauză de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Culturii și Consiliul național pentru drepturile persoanelor cu dizabilități.

Totodată, necesitatea avizării proiectului de lege de către autoritățile menționate derivă, inclusiv, din faptul evitării omiterii neincluserii dreptului la subvenționare parțială de către stat și a altor asociații obștești a persoanelor cu dizabilități, care de asemenea au ca scop protejarea și realizarea drepturilor civile, economice, sociale, culturale ale persoanelor cu dizabilități.

În aceeași ordine de idei, atenționăm că în Legea bugetului de stat pentru anul 2022, nr.205/2021, în Capitolul II ”REGLEMENTĂRI SPECIFICE” figurează ca subiecți de drept în a căror bugete s-au aprobat alocații pentru scopuri specifice –

”organizațiile și întreprinderile Asociației Obștești "Asociația Nevăzătorilor din Moldova”, ale Asociației Surzilor din Republica Moldova și ale Societății Invalizilor din Republica Moldova (a se vedea art. 2 literele j) și k) din Legea nr.205/2021).

6. Cu titlu de informare, menționăm că în Parlament se află în procedură legislativă proiectul de lege nr. 137 din 23.04.2021, prin care de asemenea se propun modificări la Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Respectiv, în temeiul art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

II. Obiecții de ordin juridic și tehnico-legislativ

1. Potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 60/2012, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Agenția Turismului, alte structuri competente ale autorităților publice centrale și locale *au obligația să faciliteze accesul persoanelor cu dizabilități la valorile culturale, la obiectivele de patrimoniu, turistice, sportive și la locurile de petrecere a timpului liber*. Alineatul (2) a aceluiași articol reglementează măsurile specifice, obligatorii, ce urmează a fi întreprinse de către autoritățile publice centrale și locale, asociațiile obștești și persoanele juridice de drept public sau de drept privat, în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la cultură, sport și turism.

Conform alineatelor (3) și (4) ale art. 23 din Lege, autoritățile publice locale *asigură persoanelor cu dizabilități accesul gratuit sau cu reducere de preț la obiectivele culturale, turistice și la complexele (sălile) sportive*. Asociațiile obștești, instituțiile, organizațiile și persoanele juridice de drept public sau de drept privat care prestează servicii culturale, turistice sau sportive *au obligația să asigure accesul gratuit al persoanelor cu dizabilități la aceste servicii în proporție de cel puțin 2% din numărul total de locuri*.

Remarcăm că, la **pct.1 Art. I din proiect** se propune facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale prin subvenționarea parțială de către stat a AO „Asociația Nevăzătorilor din Moldova” și AO „Casa Republicană de Cultură a Surzilor din Moldova”. Însă, atragem atenția că noile reglementări propuse nu corespund argumentelor expuse în nota informativă, or, nu reflectă scopul subvenționării parțiale a Asociațiilor Obștești vizate, în vederea implicării persoanelor cu dizabilități în procesul de organizare și participare la activitățile și măsurile culturale, după cum se menționează în nota informativă.

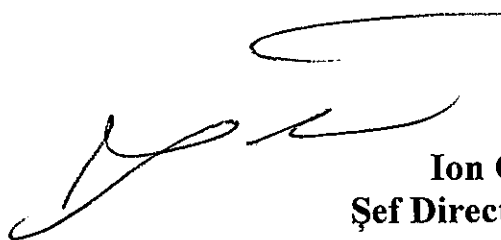
Totodată, reținem că termenul „manifestările culturale” în modul formulat este prea generic și nu reflectă direct și clar intenția autorului ținând cont de poziția expusă în notă.

La acest aspect, Curtea Constituțională s-a expus că „*norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă*”

asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. Norma ce nu corespunde criteriilor calității este contrară art. 23 din Constituție (...) (a se vedea HCC nr. 26 din 23.11.2010).

Într-o altă ordine de idei, relevăm că, noile reglementări propuse spre completarea articolului 36 din Legea nr. 60/2012 nu se încadrează în tematica acestui articol, or art. 36 se referă la întreprinderile specializate create de societățile și asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități, în contextul integrării în câmpul muncii a acestora. Astfel, noile reglementări propuse mai degrabă sunt relevante pentru art. 23 „Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele culturale, turistice și la complexele (sălile) sportive” din Legea nr. 60/2012.

În concluzie menționăm, că determinarea oportunității proiectului de lege ține de competența exclusivă a Parlamentului, cu luarea în considerație a obiecțiilor expuse în aviz.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex: G. Tîpa
Tel. 820-244